

Dissertatio medica inauguralis de haemorrhoidibus caecis / [Johann Jacob Hering].

Contributors

Hering, Johann Jacob.
Bohn, Johannes, 1640-1718.
Universität Leipzig (1409-1953)

Publication/Creation

[Leipzig] : [C. Fleischer], [1694]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/rh9ucdxn>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS
DE

HÆMORRHOI- DIBUS CÆCIS,

Quam

INDULTU GRATIOSISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ

In

ALMA PHILTREA

SUB PRÆSIDIO

Viri Nobilissimi, Amplissimi, Excellentissimi atq; Experientissimi

DOMINI

D. JOHANNIS BOHNII,
Therapeutices Prof. Publ. famigeratissimi,
ac p. t. PRO-CANCELLARII,

Dn. Patroni, Præceptoris, Promotoris atatem devenerandi

PRO LICENTIA

Summos in Medicinâ Honores & Privilegia Doctoralia rite & legitime consequendi,

Die VI. Julii, A.C. M DC XCIV.

H. L. Q. C.

Publice ventilandam ficit

M. JOHANN. JACOB. HERING.

Ligio-Siles. Med. Baccal.

VIRIS

*Magnificis, Nobilissimis, Amplissimis,
Consultissimis & Prudentissimis,*

DOMINIS

CONSULIBUS,
PRÆTORI,

Totiq; ordini

SENATORIO

Inclytæ Reipublicæ Lignicensis,

*Dominis Mæcenatibus, Patronis ac Fauto-
ribus meis æternum devenerandis,*

Disputationem hanc Inauguralem
cum Voto prosperitatis omnigenæ devota
manu confecro

Humillimus Cliens

JOH. JAC. HERING.

J. J. H.

Nter reliqua Vitia, quæ Sanguinis
Massa sustinet, ac ratione quo-
rum cæterarum fluidarum ac
impetum facientium partium
Secretionem atq; productionem
turbat, imo aliquando harum
textura notabilem labem affricat, solidarum et-
iam functiones magis minusve evidenter eadem læ-
dit, ejusdem quoque est Stagnatio Motusve per Ve-
nas ac Lymphatica Vasa impeditus, qualem cau-
sam concipimus in Inflammatione, Varicibus ac
Membrorum doloribus, tumoribus, aliisque affe-
ctibus lymphaticis, quos catarrhales communiter
ajunt. Et Varicum Species quia non infrequens de-
prehenditur Hemorrhoidum ani dolorifica Intu-
mescentia, quam Cæcarum Hemorrhoidum nomi-
ne designant: Affectus hujus Theoriam & Praxin,
i. e. formalitatem & causas, Signa atque Therapei-
am sub Dissertationis Schemate ac pro Specimine
Inaugurali explicare contendam, idque sub Nutu
Divino ac pro modulo Studiis meis Academicis
congruo.

Atitur scilicet Intestinum rectum inter alia pathemata bina imprimis, nomine uno, Hæmorrhoidum, designata, diversi tamen generis & naturæ: dum illorum unum sub Morborum, sive tumorum, alterum sub Symptomatum, fluoris seu Excretionis plus minus præternaturalis, Classe stat; ac prius termino Hæmorrhoidum cæcarum, posteriorum fluentium sive apertarum venit. Imo habet etiam affectus prior hoc peculiare, ut fœminis cum Maribus contingat communis; dum fluentes hæmorrhoides Viris præ Fœminis familiares magis observantur, sive periodicæ, sive erraticæ existant: quamvis nec Fœminæ ab hoc fluore cruento omnino immunes sint, imprimis hypochondriacæ; in quibus aut menstruorum sive per ætatem ex causa præternaturali magis, suppressorum vicariæ deprehenduntur; ut ex *Hippocr. 4. Epid. t. 14. Heurnio in 6. Aph. 11. Brassavol. in Hipp. 5. Aph. 33. Hollerio ad Sect. 3. Aph. 30. Forrestol. 3. obs. 4. Sennert. pr. l. 3. part. 2. S. 2. c. 13. Miscell. N. C. Dec. I. ann. 3. obs. 22. & Act. Hafn. Vol. I. obs. 91.* constat; aut aliquando catameniis integris combinantur, horumque fluxum sequuntur, ut præter eadem *Miscell. Cur. l. a.* Experientia quotidiana docet.

§. 2.

In specie vero Hæmorrhoides ani cæcæ seu juxta *Platerum* clausæ vel dolentes describuntur tubercula in Intestino recto livida, rubicunda, nodosa ac mollia, sive varicosa plus minus dolentia. Ita ut subjectum earum mediatum sine dubio existat dictum Intestinum, & quidem

dem modo ratione suæ extremitatis, quam afficientes Externæ, appellantur; modo profundioris sive altioris (internæ tamen pariter superficiæ) partis, ideo Internæ sive latentes nuncupatæ: immediatum autem Venæ illæ hæmorrhoidales internæ.

§. 3.

Ratione ipsius Intestini, hoc Pars affecta recte dicitur, quod venæ, tuberosa ac dolorifica illa inæqualitate laborantes, illius propagines sive canales revehentes sint: neque tamen hæc earum tensio seu distensio adeo dolorifica est, sed illarum demum tumorem comitatur dolor ipsius compagis Intestini, à distensione partis adeo sensibilis hujusve fibrarum nervearum, seu tubulorum arteriis & venis intermediorum, exortus, quibus quo copiosius impingitur sanguis, eò potentius per resistantiam & contractionem vitalem illæ convelluntur, sive in crispaturas dolorificas cientur: imo fibrarum harum dolor, qui alias tolerabilis satis, superveniente, si stagnatio pertinacior fuerit, inflammatione, atrocior redditur, magis magisque divulsis iisdem. Venas autem immediate magis pati, i. e. in his stagnantem, sive lente magis per has motum, sanguinem tale quid patrare, color protuberantiarum harum ex rubro lividus cum varicosa intumescencia innuit, & confirmat pulsus in illis absentia, nisi forsan dolor pulsatilis ab inflammatione superveniat; item, quod Chirurgia apertæ sive sponte fluentes, sanguinem stillatim & sine pulsu evomant.

§. 4.

Ex quo facile patet, vix differre Hæmorrhoides à Varicibus, venarum nodosæ intumescentiæ alias dictis, quatenus non tantum idem cum illis subjectum, venarum

nimirum extremitates, agnoscunt, sed eandem quoque cum illis figuram suscipiunt, i. e. tortuosam ac cellulofam, utræque etiam refluxum Sanguinis impeditum pro causa proxima habent, prout ex seqq. constabit.

§. 5.

Surculi sive Radiculæ hæ venosæ in Venæ Mesentericæ Ramum sinistrum tantum, ut caudicem communem, terminantur, & quod Veteres ordinariè ac semper fieri asseriebant, quasi vena hæc cum splenica communicaret, oppido falsum, aut non, nisi rarissimæ admodum, observationis est: Multo minus à Liene cruorem recipit. Quod imprimis notari debet, ne venam hæmorrhoidalem externam, quæ hypogastricæ, hincque cavæ, propago, aliquando hujus tumoris varicosi subjectum cum vulgo concipiamus, quasi internæ Surculi internas, externæ venæ radices externas, hæmorrhoides, producant, quem errorem in *Spiegelio*, *F. ab Aquapendente*, *Senner-to*, *Bartolino* & plerisque observamus. Quippe, animadvertente *Magnific. Dn. PRÆSIDE*, *Præceptore atque Promotore ætatem devenerando*, eo ipso, dum vasa hæc externa dicuntur, non ratione extremitatis podicis ad quam minime (si cutaneos & capillares eorum surculos excipias) exporriguntur, sed respectu ambitus intestinalis, utpote à cujus musculis, ejus superficiem exteriori, i. e. quæ os sacrum, vesicam aliasque partes extrinsecus accumbentes spectat, ambientibus seu in eam terminantibus, illa exurgunt.

§. 6.

Hinc potius cum eodem *Doctissimo Viro* concludo, venas sub hæmorrhoidum cæcarum nomine intumescentes, tam internas, quam externas, eandem agnoscere

scere propaginem; Venam nempe hæmorrhoidalem Mesentericam seu Portæ: sub hac tantum disparitate, ut externæ hæmorrhoides hujus Radices inferiores, internæ superiores, sint, utræque nihilominus interiorem intestini recti canalem hujusve interiorem tunicam spectent, nisi forsan venæ cavæ ramulos cutaneos, seu Spincterem cutaneum subeuntes, pariter aliquando intumescere quis malit.

§. 7.

Et admiratione dignum, quod inter cæteros Scriptores, qui cavæ venas hæmorrhoidales eminentias ejusmodi dolorificas pati, asserunt, etiam *Hieron. Fabricius ab Aquapendente de operat. Chirurg. cap. de Hæmorrhoid.* hanc sententiam defendat, qui tamen (1) dum has venas non perinde, ac internorum ramum, recta deorsum descendere sed lateraliter ad anum exporrigi, venarum nihilominus rectitudinem seu perpendicularem situm, has ad sanguinem promptius & impetuosius admittendum disponere, (2) easdem externas non in Intestini corpus, sed in musculos ejusdem ac cutem, finire, ubi nihil est quod sanguinem in iis facile stagnare faciat, scribit, a communi Sententia recedere, aut ex his circumstantiis in eadem dubius ad minimum reddi, debebat; potissimum cum autopsia eandem destruat: aut si forsan etiam has reconditas venulas varicosas intumescantias pati contingat, vix tamen exterius apparent, nisi tumore aliquo subcutaneo, ut plurimum suppurascente, prout *Wisemann Chirurg. l. 3. c. l.* perhibet.

§. 8.

Diagnos hujus Mali facilior est in externis, difficili-
or internis. Externæ enim hæmorrhoides evidentiores
sunt

sunt & visu atque contactu dignoscuntur, quamvis etiam internæ aliquando extra podicem, conatu sæcum alvi expressorio urgeantur, ac promineant: adeo quidem, ut non æque commode semper recedant, aut reponi queant, interdum tamen adeo profundæ seu altæ sint, ut conjecturari eas potius, quam deprehendere, liceat.

§. 9.

Utrumque scilicet Genus se primo prodit pruritu, mox dolore, primo tensivo hinc lancinante, hocque in progressu ut plurimum acerbissimo & ardente fatis, pro majore nimirum Venæ distensione, seu sanguinis in eadem stagnatione, ita ut, quo magis in Inflammationem vergit, dolor quoque magis exasperetur, & per vicinitatem seu continuitatem partium ad Vesicam (ubi aliquando Urina supprimitur) testes, ingvina & muliebria extendatur. Imo intenditur idem per vices, dum ægri alvum deponere conantur, & quidem sæpe ad deliquium usque animi & convulsiones, remittentibus his symptomatis excretionem stercorum facta, Vid. *Bartholin. Cent. 4. hist. 40. & Ettmüll. Pr. de Affectib. hæmorrhoidal.* Cujus exquisitissimi doloris evitandi gratia evenit, ut ægri ejusmodi sæces præter consuetum reprimant ac cumulent, neque supposito-ria, nec fistulam enematis, admittant, quin ab horum contactu insigniter lædantur. Externarum porro diversa deprehenditur facies & habitudo, dum ratione molis earum aliæ sunt magnæ, aliæ parvæ; aliæ ratione figuræ uvis, moris, verrucis ac piscium vesiculis similes, hinc annotante *Foresto 23. obs. 3. ab Alexandro Veronense* uvales, morales, verruciales & vesicales dictæ: harumque dolor inter sedendum, ambulandum, imo decumbendum, majores molestias infert, seu atrocius sævit. Color tuberculorum li-
vidus

vidus aut obscure rubicundus ut plurimum est, à sanguine quo turgent; aliquando tamen sero pituitoso ea scatere, imprimis Vesicales albescentes, præter *Forestum l. a. Paræus Chir. l. 12. c. 24.* testatur: aliquando molliora & flaccidiora, interdum turgidiora ac duriora, contrectantur, prout nimirum plus minusve distenta, ac cruor in iis magis aut minus grumosus existit.

§. 10.

In causa hujus affectus explicanda, quo majori difficultate hæc videtur implicita, eo negligentiores aut breviores deprehendo Autores, qui de eodem disseruerunt, v. g. *Rein. Solenandrum, Rondeletium, Forestum, H. Fabr. ab Aquapendente, Platerum, Sennertum, Riverium*; ne dicam quosdam eorum vix verbulo quidem modum, quo hæmorrhoides adstrictæ producantur, inuisse, reliquos nihil aliud egisse, quam ut sanguinem melancholicum, crassum aut fœculentum venas has dilatare, scripserint, dissentiunt nihilominus, & obscuri satis deprehenduntur in ætiologia ulteriore ac necessaria, i. e. in ratione colligendi ac remorandi eundem, tradenda.

§. 11.

Veteres siquidem, hypotheseos Harvveanæ, de Circulatione sanguinis, ignari, crassamenta hæc sanguinis per truncum harum venularum majorem ex Liene aut quibusvis Abdominis visceribus ad capillares earum extremitates deponi ibique ad dolorosam earum distensionem cumulari, uno ore docebant: diversa nihilominus hujus motus offendentes obstacula, nimirum quod vena hæc secus, ac olim sibi persuadebant, nec cum vena splenica, nec cum ipso Lienis viscere, communi-

cet, intestino non adferat, sed ab eodem reducat, sanguinem omnem vero, quem hæc capit, petat ab arteriis sociis seu Arteriæ Mesentericæ propaginibus, contradicente quamvis in hoc *Aquapendente* l. a. dum venam hæmorrhoidalem internam (quam perperam Lienis vocat) nullam arteriam sibi comitem seu adjunctam habere, ait.

§. 12.

Pariter ex hoc ipso evincitur Sanguinem situ & mora hic peccantem, dum intra venulas recipitur, non esse alium à reliquo venoso sanguine, i. e. non crassio-rem seu crudio-rem aut fœculentio-rem: Utpote qualem Splenem secernere, adhuc sub lite est, per Venam autem hanc ad anum eundem descendere, inhibet ejus cum vasis Lienis denegatum commercium (utut a Veteribus assertum) aut ad minimum modo producta circulatorii Motus regula, venas nempe non advehere, sed reverere. Multo minus in Sanguine, qui arteriarum oscula capillaria, tubulos carni-um intermedios, præ exilitate insensibiles, & radículas venarum maxime exiguas penetravit, ejusmodi licebit concipere crassitiem, quæ Motum ejus hinc ad Venas majores earumque caudicem impedire queat: dum eo ipso, quo cruori tantum relinquitur fluiditatis, ratione cujus exilissimos illos Meatulos subit, nihil impedit, quo minus sub eadem sui consistentia per venas non strictiores, sed magis magisque late-feratur, potissimum, cum animadvertente *Rondeletio*, *Metb. curand. l. 1. c. 23.* & *Foresto l. a. obs. 3.* Sanguis ex his venis rejectus tenuis & splendidus cernatur. Quamvis nec Rationi omnimode refragetur, sanguinem sub stagnatione diuturniore intra venulas has
vari-

varicosas aliquatenus grumescere, perindē ac in reli-
quarum partium varicibus eundem nonnihil condensari
aliquando observatum fuit: ut taceam, tubercula hæc
sedis aperta sanguinem non semper æqualis consistentiæ
fundere, sed cum fluido grumulos intermixtos. Hinc-
que concludo sanguinem hunc venas hæmorrhoidales
distendentem, per arterias adduci & crassitie p.n. haud
peccare, seu suæ moræ causam existere.

§. 13.

Urgent pro Sententia communi defendenda & Cras-
sitie præternaturali sanguinis hæmorrhoidalis confirman-
da, communiter, primo, quod Subjecta hypochondriaca
atque cachectica hæmorrhoidibus tam fluentibus, quam
clausis, præ aliis frequentius sint obnoxia: deinde, quod
per harum fluorem eadem ab hypochondriacis Sympto-
matis, alia à quartana, Epilepsia, pleuritide similibusque
gravioribus pathematis, vindicentur. Verum enim vero
dubia satis horum argumentorum consequentia videtur,
quatenus non omnes æque hypochondriaci & Lienosi vel
cujuscunque generis cachectici hæmorrhoides experi-
untur, nec soli hypochondriaci aut simili procatarxi humo-
rum spissiorum expositi easdem patiuntur, dum, ut alia
mittam, à sola aliquando causa evidente; v. g. Uteri ge-
statione, partu difficili, tales eminentiæ dolorosæ eveni-
unt. Neque Morbos illos adeo promptè solvunt hæmor-
rhoides cæcæ, sed apertæ demum: inter quos tamen ejus-
modi generis affectus observantur, v. g. Insania, Epilepsia,
quorum causam continentem crassitie Sangvinis imputa-
re vix possumus. Imo quod hypochondriacis, quartana-
riis similibusque, penes quos sanguinem fœculentum seu
Melancholicum peccare vulgo supponunt, hæmorrhoides

hæ furentes familiares magis sint, forsan non Morbo primario seu causæ hujus proximæ, sed adjuncto potius & Symptomati cuidam, in acceptis ferri debet, ut ex sequentibus elucescet.

§. 14.

Minus igitur adæquata cum hæc Craffities Stagnationis videatur causa, aliam sibi conceperunt nonnulli Neotericorum, quasi nimirum acidum, in corporibus hypochondriacorum imprimis peccans, cum sanguine fibris intestini sensibilibus admodum suffundatur, quod has vellicando in Stricturas Venarum, sanguinis Motum retrogradum sufflaminantes, cieat, donec hic Stagnatione sua illas inflet: quam Sententiam *Beatum Dominum Ettmüllerum* quoque suam fecisse, hujus Scripta eruditissima loquuntur. Cui etiam hoc addunt, quod, juxta *Hippocratem*, pituita, seu Serum, acidum ipsismet venarum osculis extremis se insinuando portionem cruoris inexistentis coagulet, adeoque obstruendo etiam ejus motum turbet & hæmorrhoidibus constrictis seu cæcis, occasione existat.

§. 15.

Ast nec hæc ætiologia, si modo illam recte capio, negotium sufficienter exhaurire videtur: quatenus sæpius, ut modo dictum, sine ulla ejusmodi procatarxi & humorum acriorum seu stypticorum apparatu, à solis causis manifestis Inflationes hæc dolorificæ eveniunt, ut mox constabit: neque acrimonia omnis, interdum sensilis satis: v. g. in diarrhœa biliosa, dysenteria, torminibus ac tenesmo, atq; semper easdem concitat, nec, nisi hypothesis hæc planius explicetur, constabit, cur eadem, non tam extrema Venarum atque arteriarum capillaria, quæ in tunicis Intestini finiuntur, quam earum ramulos majores, constringat, hinc-

hincque arteriosi sanguinis ad Venas decubitum potius interpellat. Multo minus coagulatoremodi heterogeneum ab arteriis, sibi habent, quod metuant venæ, qui stypticitate sua sibi & sanguini socio transitum ad has potius intercluderet, aut mox intra prima harum ostiola fermenti coagulatorii partes ageret, adeoque etiam hoc modo sanguinem in earum ramulis minus cumularet, i. e. non admitteret: nisi forsan dicere quis mallet, apicibus venarum hac ratione infarctis, hinc appulsu ac impetu sanguinis arteriosi exclusis, cruorem, venæ inexistentem, haud ulterius ferri, sed stagnantem mole ac pondere suo ad sedem remeare, ad tumescentiam usque venæ hujusque propaginum extraordinariam.

§. 16.

Quo tamen, quid mihi videatur, pro Ingenii tenuitate adjiciam, præmonere volo, Venæ huic sedali internæ talem contigisse per naturam conformationem, quæ ad ejusmodi Stagnationem sanguinis inflativam magis disposita videtur. Scilicet primo perpendicularem magis situm seu ascensum à podice versus communem alveum: cujus intuitu per venam hanc ad perpendiculum tardius ac difficilius sine dubio elevatur sanguis, perinde circiter, ac venas crurum præ aliis frequentius in Varices explicari, palam est. Deinde ipsa compages intestini recti, in qua illa radices figit, adeo laxa est, ut sibi relicta sanguinis per hanc motum naturalem, minus ac aliæ firmioris texturæ partes, v. g. Musculi, juvare queat. Quam laxitatem intrinsicam tertio non parum auget humiditatum frequentior ac uberior affluxus, i. e. receptivitati ejus adæquatus, & per quem leviores ejus læsiones, sæpius in graviora mala abeunt. Imo quarto venæ hujus extremitates, quia non tam

in profundo Substantiæ Intestini reconduntur, quam prominent, & tenui saltem atque tensili admodum tunica obvelantur, facilius distenduntur atque lacerantur, perinde circiter, ac narium v. g. Venulas præ aliarum partium vasis sanguinem fundere, novimus.

§. 17.

De cætero nec improbabile est, hanc conformationem, omnibus hominibus communem, secundum individua aliquantum variare, & ad sustinendas hæmorrhoides cæcas hæc præ aliis magis determinari, ita ut non omnes à partu difficili eas experiantur; aliæ contra in facili quoque & fere semper. Vid. *Forest. l. a. obs. 5.* v. g. juxta eundem *Forestum obs. 4.* per majorem venæ latitudinem, aut potius laxitatem, reductioni Sanguinis minus faventem: qualem similemve conformationem peculiarem causam quoque puto, quod Familiis quibusdam harumve pluribus individuis, hæmorrhoidibus fluentibus æque ac furentibus laborare, quasi hæreditarium observetur & annotarint per experientiam *Solenander l. a.* atque *Forestus obs. 4. & 5.* licet forsan communis hæc familiarum in hunc Affectum propensio etiam aliquando identitatem humoralem agnoscat.

§. 18.

Quibus præmissis, de causa p. n. propinquiore ita judico, eam non unius sed diversi generis esse, hinc nec remotiores causas ad unam classem revocari posse. Sc. primo quædam harum stimulando stagnare faciunt sanguinem in venulis his, quatenus ab iis fibrillæ tunicarum Intestini sensiles valde, laceffitæ seu enormius tensæ ad sui crispationem irritantur, ut p. n. constrictæ venas pariter sibi intertextas constringant, sicque sanguini obicem

ponant, quo minus Motu naturali per earum angustias remeare possit. Qui stimulus modo externus & evidens magis est, v. g. à digito violentius in anum intruso, ac fibras hujus ad dolorem satis ingentem divellente, Lithotomi v. g. pro explorando vesicæ calculo, aut Obstetricis, pro partu juvando, cujus posterioris occasionis exemplum *Horstius l. 4. obs. 5.* tradit. Item Clysteres atque glandes acriores, qualium in vitio hoc concitando seu augendo efficaciam *Dodonaus obs. Medicinal. 50. & Forest. obs. 6.* testantur. Multo magis purgantia acriora aut intempestive propinata, dum v. g. Scammonium & folia Sennæ cuidam recidivam hæmorrhoidum induxisse *Scultetus Armam. Chir. obs. 76.* perhibet, & leniora quoque easdem exasperare, quotidianæ experientiæ est. Modo stimulus hic quoddam internum seu latens magis existit, v. g. acrimonia hypochondriaca similisve, ad Intestini tunicas aliquando deposita, quo etiam animadvertente *Rondeletio Meth. cur. c. 23.* calculus & ulcera vesicæ spectant, per consensum, qui huic & ano intercedit, irritantia non minus ad productionem hæmorrhoidum, ac ad tenesimum. Qualem tamen acrimoniam vellicantem rarius forsan, ac communiter ajunt, in culpa esse, hoc persuadet, quod in casibus etiam illis, ubi fere solitarie accusatur hæc, v. g. in hypochondriacis, aliæ evidentiores causæ præsto sint, v. g. Spasmi viscerum, alvi durities, quæ eandem molestiam podici creare queunt ac solent. Præterea & acrimonia hæc ita concipienda, quasi Intestini compagis tensilis non illam partem, cui extremitates venarum intertextæ, sed quam ramuli paulo majores subeunt, ea afficiat, ob difficultatem superius indigitatam: i. e. ne constringendo extremitates illas sanguini potius advehendo aditum

aditum ad venas intercludat, quam ingesti motum ulteriorem intercipiat; quamvis hujus contactus seu constrictionis punctum accuratius & à priore determinare, res ardua videatur.

§. 19.

Altera propinquiorum Causarum erit compressio ejusdem Venæ, qualem præstant fæces induratæ, harumque cum magno nisu excretio, causa reliquarum frequentissima, ut ex *Rondeletio l. a.* ac *Riverio observ. à Pacheco commun. 5.* legimus. Item Fœtus gestatio & partus difficilior, frequentius quoque tubercula hæc producentes, juxta *Rondeletium l. a.* *Horstium l. I. obs. 16.* *Forest. obs. 5.* & *Loffium l. 3. obs. 28.* Fæces quippe induratæ & plus justo congestæ intestinum divellunt, hinc vel pressione vel parietum fibrosarum nimia tensione venam hæmorrhoidalem angustant & sangvinis per eam motum interpellant: & quidem eo magis, si cum molimine majore, vel ipsius Intestinorum Motus peristaltici, vel compressivi abdominis voluntarii, eas expellere quis annitatur, utpote qua ratione Sanguis sursum & ad portam tendens quasi simul retroagitur & à trunco ad furculos minores ac terminum præternaturalem urgetur,

§. 20.

Paulo aliter se res habet, si fœtus moles hujusve exclusio laboriosa magis hæmorrhoides moveant. Scilicet immediatè equidem comprimit Uterus imprægnatus Intestinum rectum & hujus venam internam, ast non solam, quin potius pluribus viscerum abdominis vasis molestus evadat: dum Varices quoque in cruribus Gravidarum, simili modo compressis nempe ramis cruralibus seu iliaticis, producit, sicque Motum sangvinis per Cava non minus ac
Por-

tæ, ramos turbat. Partus vero difficilior non tantum, comprimendo idem agit, sed dum singuli ac diuturniores parturiendi conatus & parturientis adjutricis nisus non sine respirationis interceptione, Circulationis sanguinis conturbatione & vasorum plerorumque intumescencia notabili fiunt, quid mirum, si & hoc modo comprimantur & inflentur hæmorrhoidales Venæ ad prominentiam sui ut plurimum.

§. 21.

Tertium causarum p. n. propin quarum genus puto tonum venæ sedalis laxatum, postquam scilicet aliquandiu præter modum illa distensa, aut turbæ ejusmodi recitata reiterata fuerint, v. g. Gestatio frequentior: ita quidem, ut comprimantibus illis cessantibus, v. g. Gestatione, partu, maneat nihilominus eminentiæ hæmorrhoidales, aut ex levissima alia occasione redeant, dum v. g. *Scultetus l. a.* Hæmorrhoides, magna difficultate sublatas, ab usu purgantium recruduisse refert. Imo comprimantium causarum vix ulla, si partum laboriosorem excipias, statim ac immediate venas sedales inflat, nisi tractu demum temporis, & ubi per illam eousque sensim sensimque dilatata illæ fuerint, ut ad naturalem seu pristinam angustiam se adeo prompte recipere nequeant, perinde ac Vesicam, ab Urina diutius cumulata præter modum distensam, non rite ac prompte se contrahere posse, Experientia probat.

§. 22.

Præter Causas autem compressorias, tonum hunc Venæ laxant corporis Motus seu agitationes, super podice imprimis, vehementiores, subvectione aut equitatione successiva magis, imo ambulatio quoque concitator ac

C

diu-

diuturnior, qualem in quodam vitium hoc peperisse *Riverrius cent. 2. obs. 6.* asserit. Cujus quoque generis est fluentium hæmorrhoidum à quacunque causa intempestiva suppressio, unde venulas has intumescere ratio ac Experientia evincit. Quod vero nonnulli addunt, quasi plethora sola quoque aliquando tumoris ac doloris hæmorrhoidalis causa sit, eidem Experientiæ refragatur: quemadmodum, nisi aliud quid combinetur, nec sola, nisi rarissime forsan, fluorem hæmorrhoidalem concitat, & natura per alias potius, quam hanc, vias illam deponere solet.

§. 23.

Ad Prognosin transeo, ubi, si hæmorrhoides valde crucient, non tantum de Intestini Inflammatione, apostemate, ulcere fistuloso ac gangræna metuendum, sed de convulsionibus quoque ac per Vigiliis, quas dolores movent, de Virium langvore atque animi deliquio. In specie autem quæ tubercula hæmorrhoidalia partem Intestini, Vesicæ Urinariæ vicinam magis afficiunt, graviora observantur, dum hanc, ratione connexionis arctioris, in consensum cient, eique Inflammationem, Ischuriam atque Stranguriam inducunt: perinde ac in Fœminis, quo uteri collo eadem viciniora, eo plus quoque periculi huic minantur, obstrictius utriusque vinculum, imo prægnantibus abortum. Quæ autem non adeo tument nec dolent, minus periculosa observantur, ideoque naturæ potius committuntur, quam multis remediis vexantur: quemadmodum pariter minus malæ & felicioris Curationis deprehenduntur externæ, præ internis; cum his non adeo commode remedia applicare liceat.

§. 24.

Ob recensita E. symptomata & graviora pericula
viti

vitii hujus Therapeja maturari debet, instituenda secundum quinque imprimis Indicationes. Quarum prior respicit sanguinis, tanquam causæ, continentis æque ac antecedentis, aversionem, ne nimis justo cumuletur; secunda causæ remotæ sublationem; tertia doloris, tanquam Symptomatis urgentis, mitigationem; quarta tumoris ipsius hujusque causæ continentis solutionem ac educationem, & quinta symptomatum reliquorum atque Morborum supervenientium aut conjunctorum Medelam. Quamvis his non successivè, sed quantum fieri potest, simul, satisfieri debeat, initium tamen curationis ut plurimum ab aversione faciendo.

§. 25.

Sanguinis congestionem inhibemus aut moderamur eum emittendo per Venæ Sectionem, primo in brachio hinc in crure adornandam, imo reiterandam, si dolor ac tumor à prima & secunda haud mitigentur ac Inflammatio immineat, aut ab hæmorrhoidum fluxu similive evacuatione solenniore suppressa tale quid contigerit.

§. 26.

Causa remota tumoris seu congestionis sanguinis inflativæ proxima, quia non unius generis, nec remedia exigit eadem. Hinc quando communiter asserunt, quasi Hæmorrhoides in sua radice magnam cum affectu hypochondriaco cognationem habeant, ideoque cuncta illa iis convenient, quæ in hoc Morbo & pro viscerum obstructionibus referendis adhiberi solent, haud universaliter concedi valet, v. g. in Fœmina prægnante, puerpera, aut cui ab intruso violentius in podicem digito, aut à glande acriore, talis molestia contigit: in quibus sane nihil hy-

pochondriaci fingere licet, hinc vana atque irrita forent
Medicamenta v. g. Martialia, purgantia &c.

§. 27.

Quibus suppositis, utique svadeo aliquando acrimoniae vellicantis & fibras crispantis deterfionem, ejusdemque ex Intestino pariter, ac reliquo corpore, ejusve partibus, per Remedia, Cacochymiae aut Cachexiae peccantis adaequata, educationem ac correctionem: adeo ut in hypochondriacis tota Medela ad digestionis primae ac secundae vitia corrigenda dirigi debeat; i. e. ut communiter loquuntur ad obstructions Viscerum, quacunq; demum ratione haec in excitandis tumoribus haemorrhoidibus agat, referendas. Porro si alvi durities seu foecum ariditas in causa sit, harum emollitioni ac remotioni ante omnia incumbendum, & male sibi consulunt ejusmodi aegri, qui evitandorum dolorum, quos in assellatione exacerbari norunt, causa alvum deponere negligunt, imo cohibent. Quod quidem fieri debet per emollientia atque lenientia, modo per os propinanda, modo per guttur inferius infundenda: quamvis arctior atque dolorifica magis ani occlusio Clysteribus & glandibus aliquando omnem aditum intercludat, aut non, nisi difficillimum & dolorificum admodum, proin Medicamentorum tantum per os assumptionem, concedat. Quemadmodum aliàs pro humore acri avertendo, Remedium praeservatorium praestans, dicitur Fonticulus tibiae inustus, imprimis si solennior quaedam evacuatio suppressa fuerit. vid. *Zacutus Lusit. l. 2. pr. admir. obs. 82. Velschius Hecatost. 2. 80. & River. pr. l. a.* Pariter si acrimonia ab extra illata, v. g. enematis aut suppositorii, ad haemorrhoides stimulet easve producat, aut acrius purgans eas moveat: talia adhibenda quae acrimoniam leniunt, v. g. E-

g. Emulfiones, decoctum passularum, seminis cydoniorum, lactucae, malvae &c. item olea aut pingvia quavis, quemadmodum *Dodoneus l. a.* illi, qui caecarum haemorrhoidum causa enema, cui Sal & Hiera admixta, incaute admiserat, & quidem cum doloris ac Inflammationis enormiore intensione, aliud ex oleo violaceo paratum commendabat, in momento fere Symptomata levans ac tandem omnimode solvens.

§. 28.

De Morbi hypochondriaci curatione prolixior me in praesentiarum esse haud decet, pauca sufficient. Sc. quo purgantium tantum mitissima seu potius emollientia aut lenientia, propinentur, quod potentiora non modo plus humiditatis ad intestinum p. n. constitutum moveant, sed fibras quoque hujus laceffendo malum exasperent, admisceantur etiam alterantibus ac deobstruentibus vulgo dictis specifica, v. g. millefolium, Scrophularia, chelidonium &c. de quibus inferius dicetur.

§. 29.

Ast, quod saepe totam curam in se convertit est doloris Mitigatio, quam praestant topicorum alia constringendo & ad flaccescientiam disponendo, alia emolliendo ac demulcendo, seu per vim anodynam, seu specifica magis ratione, ut ex sequentibus constabit. Modo sub hac discretionem adhibeantur eorum singula, ut, si dolor mitior, in principio seligantur leviter adstringentia; in incremento & statu, si dolor valde urgeat, magis emollientia & anodyna, in declinatione vero, quo fibrae ani praeter modum distensa ac laxatae ad pristinam habitudinem se promptius recipiant, potentiora adstringentia ac roborantia admoveantur v. g. Vapor aceti, crocus ♂ adstring. decoctum calcis vi-

væ, & aluminis c. vino rubro confectum, it. Spiritus vini camphoratus & Saccharum Saturni, ungent. desiccativ. rubrum, de lapide calaminari &c.

§. 30.

Nimirum infiniti quidem numeri sunt, quæ à Practicis, pro tumoribus his dolorificis discutiendis, commendantur, quorum nihilominus usitatio simplicia sunt verbascum seu tapsus barbatus, Malva, Parietaria, Scrophularia, Nummularia, Porrum, Cæpa, Linaria, Verbena, flores Sambuc. Chamomillæ, Semen Lini, Fœnugræci, Cydoniorū, Portulaca, Telephium seu fabaria, cujus oleum *Mayerne pr. l. 3. c. 5.* eundem in finem describit. It. Cortex medianus Ulmi, cujus c. tapso barbato decoctum *Riverius obs. a Fomio communic. 43.* extollit. Ex quibus parari possunt Sacculi, fomenta, Clysteres similiaque v. g. Cataplasma *Aquapendentis* ex plantagine parietaria & malva, cum oleo rosac. decoctis; addendo, si potentius exsiccandi mens fuerit, aliquid farinæ hordei ac milii. It. Cataplasma de mica panis cum lacte paratum, & cum viello ovorum atque croco temperatum. *A. Riverio pr. l. 10. c. 11.* commendatur decoctum Polypodii Q. & Hyperici cum vini & aquæ p. æ. it. folia Sambuci recentia ad putrilag. cocta. *A Fonseca l. a. Rulando Cent. 1. cur. 84. & Lotichio l. 4. cap. 1. obs. 1.* sacculus ex glandibus & foliis quercus, aceto incoctis. Chelidonium minus hujusque flores conquassatione in Cataplasma redactos, & horum decoctum deprædicat *Solenander loco sæpius allegato.* Millepedes cum pulpa pomorum acidorum subigunt nonnulli, dum alii pulverem ex antimonio, hermodactylis & bolo armena cum bombace frequentius adhibent, aut ungentis appropriatis commiscent. Vaporem sempervivi cum vino cocti *Riverius*

Cent. 2. obs. 6. & vaporem aceti ac fumum casei Hollandici, prunis injecti, *Heurnius 6. pathol. Fernel. c. 11.* laudant. Frequentioris usus observantur mucilagines feminis psyllii, Lini, cydoniorum cum aqua solani, rosarum &c. paratae & vel per se vel cum oleis ungentis aliisque admixtis, admotae. Linimenta parari possunt ex Unguento Dialthæa, populeo, de Linaria quod ad miraculum hos dolores sistere, ait *Horstius c. 4. obs. 52.* seque ejus descriptionem recepisse à Joh. Wolfio, Medico Hassiaco, qui Principi seu Landgrafio suo hoc secretum eximium revelare noluit, donec bovem saginatum annuatim ipsi promitteret. Cujus etiam generis est Unguentum de Verbena, alias Sacrum seu Jovis dictum, ac de Liquiritia: Item Unguentum quod ex scrophularia & telephio recentibus conquassatis, cum butyro per 14. dies in cellam repositis ac tandem super igne deliquatis, conficitur. Unguenti de succo numulariæ & butyro singularem vim testatur *Riverius obs. var. 27. it.* Linimenti ex Ungv. rosac. & Mercurio vivo *prax. l. 1. c. 11. & Cent. 3. obs. 7.* Unguentum ex oleo amygdal. amar. bdellio & Styrace liquida *obs. alleg.* ac ex pulvere antimonii & Litharg. cum. Ungv. rosac. *obs. à Formio commun. 43.* Aliis placet Linimentum ex pulvere Cancrorum ustorum & Concharum mytulorum, cum axungia porcina & oleo appropriato conficiendum. A *Blanckardo collect. Med. phys. Cent. 1. obs. 37. ac Cent. 5. obs. 70.* commendantur duo Linimenta euporista, unum ex amylo cum aqua rosarum in gluten cocto, Unguento de Cerussa, Croco & albumine ovorum: alterum ex Emplastro Styptico & bals. Peruv. Carnem bubulam, in pulverem ustione redactam Unguentis admiscet *J. Fr. Lossius 3. obs. 28.* alii album græcum & Saccharum Saturni,
it.

it. Camphoram. *Mayerne pr. l. 3. cap. 5* describit Linimentum ex Unguento populeo, Cochinella (quam specificum antihæmorrhoidale censet *Rbedi*) & Mercurio per fumum plumbi congelato: idem Autor oleum tradit ex Radice Telephii, item vernicem, quo pictores utuntur, ut singulare euporiston commendat, quasi hujus applicatione quoque sanatus fuerit Carolus V. a Muliere, nulla ope alias curabilis. Laudatur eundem in finem se-
 vum hircinum, oleum rosaceum, violaceum, verbasci, nucum, momordicæ, nucleorum persicorum & hyosciami expressum. A *Gesnero* oleum commune, cui herba & bacca Paridis incoctæ, & quidem in hæmorrhoidibus etiam cancrosis, à *Solenandro l. a. Fonsæca l. 1. cons. 27. Borrello 1. obs. 63. & Riverio obs. rar. 27.* oleum Scarabæorum stercorariorum & asellorum, sive cum oleo communi, sive nucum, rapistri, mastichis &c. infusum, quod ex asellis magis compositum reddit *Mayerne l. a.* Cineres Suberis combusti cum oleo rosaceo, epatis mustelæ piscis & vitello avorum miscent *Forestus, Hartmannus &c.* Secretum eximium multoque usu comprobatum pronun-
 ciat *Fonsæca l. a.* balsamum sulphuris therebinthinatum cui non immerito substituitur balsamus sulphuris Rulandi-
 nus. Imo hujus generis topica plura ex Autoribus vel allegatis, vel aliis adduci possent, nisi tædium Lectoris B. declinare mallet.

§. 31.

Ratione modi utendi tantum adhuc notetur, ut cuncta hæc admoveantur calide, & quidem sub fots, sacculi, linimenti. clysteris aut suppositorii forma, prout magis prominent, vel latent hæc tubercula dolorifica: imo eorum vis ali quando per narcotica exaltetur aut hæc
 cum

cum illis alternent, v. g. Cataplasma ex foliis Solani, recenter contusis, emulsio ex semine papav. albi parata, cum decocto quodam appropriato v. g. Verbasci, aut quam *Mayerne l. a.* compositam magis tradit, hujusve unguentum ex Stramonio spinoso Peruviano. Oleum buxi in eodem dolore laudat *Fonseca l. a.* quod perinde ac dentium, hunc quoque ad miraculum sistat, tam per se, quam cum oleo Lini mixtum. Valet pariter emulsio & oleum expressum seminis Hyoscyami, & instar omnium ipsum Opium, cum sevo hircino v. g. ad mentem *Amati Lusitani Cent. 2. curat. 91.* vel juxta *Rhodium Cent. 2. obs. 94.*; lac chalybeatum, cui folia hyoscyami incocta addito succo cydoniorum: cavendo saltem, ne ab ejusmodi stupefactoriorum nimio seu frequentiore usu podex ad paralytin usque torpescat, advertente *Solenandro l. a.* Alias tumores hos consumit aut saltem notabiliter reprimit, si nempe absque Inflammatione ac dolore notabili afficiant, annotante *Rhodio Cent. 2. obs. 94.* ac *Sculteto armam. Chir. tab. 44.* ferrum candens, sive latum, sive alterius cujusdam figuræ adæquatæ: si nimirum hoc illis eminus tantum & sine contactu immediato admoveatur, ut ejus tantum calorem ad bonam usque tolerantiam percipiant ægri; utpote qua ratione hæmorrhoides in momento corrugantur & quasi reprimuntur, pari scilicet ratione ac vaporem aceti; aut juxta *Riverium*, fumum sulphuris hoc præstare, per experientiam innotescit.

§. 32.

Eundem in finem, sc pro tuberculis his insensibiliter magis solvendis horumque dolore temperando, à nonnullis Practicis bonæ fidei exenarratis simplicibus vegetabili-

bilibus quædam interne propinantur, quorum rationem agendi quamvis determinare non audeam, nec conatus fuerit eorum ullus, nisi forsan dicere sufficiat, robur seu tonum partis læsæ illa restituere ac firmare, quo ad reprimendum aut repellendum per venam sanguinem se promptius accingat: unum tamen vel alterum, svasu scriptorum adeo celebrium adjicere volui. Ita se vidisse perhibet *Solenander l.a.* Medicum quendam Empiricum, Schnellenbergium, omne hæmorrhoidum genus curasse, per chelidonium minus illud cerevisiæ infundendo: porro de Chirurgo quodã scribit, qui in hæmorrhoidibus tumentibus pariter ac fluentibus crassulam majorem ac scrophulariam, sc. cum herbis radices concisas, in Cerevisia maceravit, hancque Cerevisiam mane & vesperi bibendam dederit. Quod de Scrophulariæ Radicibus ac foliis *H. ab Heer* itidem obs. 20. asserit. Millefolii decoctum, loco potus ordinarii per mensem integrum aut diutius assumptum, ab hæmorrhoidibus liberare. *Obs. à Pachequo comm. 5. & prax. l.a.* testatur *Riverius* Evporiston *Villanovano* olim notum. Alii semen trifolii hæmorrhoidalis, tapsum barbatum, flores sulphuris, Antimonium crudum, item Pilulas de Bdellio assumere jubent, quasi horum frequentior usus Hæmorrhoides absumat, quorum singulorum fidem experientiæ commendo. Quoad virtutem tamen Scrophulariæ testem provoco *B. Etmüllerum*, qui in *Praxi de Affectib. hæmorrhoid.* ita scribit: *Curavi Mulierem juvenulam, quæ occasione primi partus difficilis, hæmorrhoidum cæcarum dolorosissima pathemata contraxerat. Durabat hoc Malum annum integrum. Post partum denuo gravida facta, longe pejus se habuit, non secus ac in subsequente puerperio, ita ut interdum ad plures dies alvum suppressere cogeretur, metu insani hæ-*
morrhoi-

morrhoidalis doloris. Suppurabantur interdum (ni fallor hæmorrhoides) & gravi cum dolore pus fundebant. Huic tentandi gratia tempore autumnali totam scrophulariam plantam transmisi, ut Radices quasdam femoribus alligaret, alias una cum foliis incisas ac nodulo inclusas cerevisiæ infunderet, & inde ordinarie biberet, folia quædam minute concisa omni matutino tempore, cum butyrato pane, assumeret: horum usu per unam alteramve septimanam continuato, egregie convaluit.

§. 33.

Ast quia interdum cuncta hæc irrita observantur, tumores hi aperiendi, quo sensibiliber magis educatur sanguis in iis stagnans: quod fieri imprimis debet in ejusmodi subjectis, quibus alias fluere solent, aut ex causa aliqua suppressæ fuerunt. Instrumenta, huic negotio appropriata, observantur tam interna, quam externa. Interna recensentur Aloe, Myrrha, hincque paratæ pilulæ Ruffi ac Aloephanginæ, it. Elix. Propriet. ac cuncta Menses pellentia communiter dicta. De Aloe siquidem & ex eaparatiss observarunt Practici, quod non tantum in illis, quibus hæmorrhoides consvetæ, fluorem earum moveat, sed alios quoque, eidem excretioni minus assvetos, ad hunc disponat, ita quidem ut repetitus eorum usus frequentius ardorem ac tumorem ani excitet, antequam fluxus sequatur. Adeo ut annotante *Fonsæca* ex centeniss, pilulis aloeticiss frequentius utentibus nonaginta hæmorrhoidum fluxu laborent: qualem abusum pariter aloes inter causas refert, cur Venetiiss Patavii aliisque Italiæ locis adeo frequens sit ille. Addunt his potentiora purgantia v. g. Scammonium, colocynthidem, de quorum tamen usu notetur, eum periculosum valde existere, utpote humorum

morum affluxum ad Intestina, hincque tumorem atque dolorem hæmorrhoidum intendentem: illisque proin potius substituenda erunt Martialia. Externorum pariter diversa huic scopo inserviunt, & primo quidem Medicamenta acria, sc. cæpa, aloë v. g. illarum succus, in quo aliquid aloës solutum, radix cucumeris asinini, cyclaminis, de cujus succi efficacia vid. *H. ab Heer obs. 6.* Radix Ari bryoniæ, Sem. Staphisagriæ, pulpa Colocynthidis, fella animalium: quæ vel prominentioribus hæmorrhoidibus imponuntur, aut hæ iisdem fricantur, vel injiciuntur, ac immittuntur sub forma clysteris seu suppositorii, v. g. dum paratur Clyisma ex decocto colocynthidis, aut ex aceto fortiore, felle bovino & aloë; aut glans ex radice cyclaminis, hiera diacolocynth. cum Melle inspissato, aut ex pulvere colocynthidis amygdalis amaris & Melle, de quibus similibusque videantur *Rondeletius Meth. cur. c. 23.* *Hartmann Prax. Chymiatri. p. 205.* Et *Ettmüllerus l. a.* Addunt his frictionem tumoris cum foliis ficus, quorum asperitas sensibilis lacerare videtur ejus tunicas. Cunctis tamen his applicandis præparatione partis affectæ aliquando opus est, videlicet ut tubercula indurata emolliantur, quod fit in fessibus vel fomentis emollientibus lacti inprimis incoctis. Quamvis Experientia Practicorum celeberrimorum testetur ejusmodi rumpentium applicationem aut semper non sufficere, aut acrimonia sua dolores atque inflammationes intendere: hinc illis tantum talia competere, quibus aut alias fluunt, aut fluentes suppressæ fuerunt Hæmorrhoides, aut in quibus, v. g. quod hæ minus emineant, aliis instrumentis uti non conceditur. Et sanguinem citius, tutius ac jucundius educemus vel scalpello, vel hirudinum admotione, Lanceolæ etiam anteferendarum.

§. 34.

Restat quinta Indicatio, nimirum ut Morborum atque Symptomatum supervenientium quoque habeatur ratio, qualium frequentissima sunt hæmorrhagia, ulcera, gangræna, tenesmus, & procidentia ani.

§. 35.

Scilicet aliquando apertarum fluor adeo commode reprimi nequit, per leviora v. g. lintheamina combusta, pulverem Gallarum, sed transire ille jubet ad potentiora. Qualia post sanguinis Missiones revulsorias sunt adstringentia, tam topica quam assumenda. Topicorum ejusmodi multifaria sunt, ex Materia Medica petenda, & inter hæc pariter aloë ac suber, una cum Mumia, item glacies scissilis: quemadmodum nec internorum farrago deest, inter quæ forsân primas teneat terra Vitrioli dulcis, lapis hæmatites, Tinctura sulphuris Vitrioli & mixturæ seu potiones ad mentem Sylvii adornatæ, ex decoctis vel aquis appropriatis, aceto, ac pulveribus absorbentibus seu adstringentibus v. g. speciebus de terra sigillata aut de Carabe.

§. 36.

Contingit porro non raro suppurascere & exulcerari hæmorrhoides, atque hoc quidem cum maximo dolore ac corrosione putrefactiva aliquando. Ulcera ejusmodi opus habent potenter exsiccantibus, & quidem sine mordacitate hoc agentibus. Hinc primo detergantur cum fotu aut injectione Lactis, decocti hordei aut Malvæ, postmodum applicentur mundificantia & exsiccantia itidem mitissima, v. g. Oleum ovorum in mortario plumbeo agitatatum; Unguentum Nutritum commune, de Cerussa, diapompholygos, album camphoratum aut desiccativum rubrum, alternando hæc aliquando cum balsamo sulphuris Rulandi, aut cum oleo hyperici seu ovorum confecto, vel

hoc illis commiscendo. Mirabile est quod *Boyle* deprædicat, Linimentum ex auro fulminante & oleo amygdalarum dulcium, quod tamen quia preciosius, auro substitui potest Sulphur auratum Antimonii. Demum conspergatur ulcus pulvere nucum cupressi, balaustiorum, aloes, tutiæ ac pompholygis, & anus fomentetur decoctro ex fl. Salv. Rosarum, hyperici, summitatibus anethi & nucibus cupressi cum vino parato. Eadem similiaque si ulcus altius fuerit, ano siphone injiciuntur, aut cum balanis seu turundis commodis immittuntur, una cum succo solani, plantaginis & equiseti in quibus tantillum Sacchari Saturni solutum fuerit.

§. 37.

Quia tamen Ulcera hæc interdum sordida evadunt, aut in fistulas abeunt, in ejusmodi casu apprehendere jubent ferramenta ignita *H. F. ab Aquapendente ac Scultetus*, illa potentius exsiccantia: quæ pro diversitate Situs, i. e. pro ut vel externa vel interna magis illa fuerint. diversæ figuræ; scilicet non cannulata pro externis, cannulata pro latentibus observantur. Ita ut externis sufficiat Cauterium ovale Hippocratis a *Sculteto tab. 19. fig. 6. & 7.* depictum; interna autem postulent, si minus profunda seu superficialia, cannulam solidam nullibique perviam ac *tab. 21. f. 5.* delineatam, quæ frigida & albimine ovorum oblita ano immittitur, huicque bis vel ter intruditur stylus ignitus *fig. 8.* quo ab immediato equidem ignis contactu defendatur intestinum, exsiccantur nihilominus a calore ejus satis potente Ulcera. Quod si vero minus superficiale seu profundius ulcus redditum, cannula in latere perforata juxta *fig. 6.* itidem frigida ano intrudatur, ita quo foramen partem exulceratam respiciat, cui idem stylus candens aliquoties immittatur, sicque

ficque potentius, tuto tamen & illæsis partibus vicinis, aduratur idem: operatione autem ubique peracta Ulceris reliquæ primo lenientibus, pro crusta introducta tollenda, tandemque exsiccantibus tractentur.

§. 38.

Gangrænosæ si evadant tumores hæmorrhoidales, quod in Corporibus cachecticis frequenter evenit, & quidem interni, spes reconvalescentiæ, imo vitæ, decollat. Sin externi, fomentari possunt decocto ex Scordio, summitatibus Quercus, Absinthio, Lupinis, Radice Ireos, Vitriolo, Thure, camphora &c. cum lixivio aut vino, vel utroque simul parato, rescindendo simul eorum maxime corruptos, reliquos scarificando, aut iis hirudines applicando. Quo factò Unguentum Ægyptiacum in vino calido aut Spiritu vini solutum cum plumaceolis admoveatur, postquam eadem solutione pars læsa probe elota fuerit, defensionis gratia interim ano injiciendo oleum Lini, Verbasci, aut violaceum, ac desuper ponendo fottum indigitatum, donec mundificantibus, ac consolidantibus medelam Ulceris consumere liceat. Conveniet etiam hæmorrhoidibus his gangrænosæ cauterium olivare, de quo modo dictum.

§. 39.

Nec demum Tenesmus ac ani proidentia tumoribus his exulceratis ac gangrænosæ adeo infrequentia Symptomata deprehenduntur, quorum prior posterioris causa ut plurimum existit: dum Spincter ani ab excernendi illo dolorifico atque assiduo conatu, hinc crebriore sui distensione, eousque relaxatur, ut interior ejus rugosa Tunica extrorsum ac deorsum cum tumore notabili, vertatur, qualem egerendi stimulum dolor illorum præstat.

stat. Malum hoc est sub his circumstantiis difficulter aut tantum non curabile, vel quod ulcerosa hæc dispositio mali satis moris sit, vel quod nimia distensione relaxatus cum tunica Intestini ani clausor non adeo promptè ad naturalem tonum reduci queat. Habita nihilominus ratione Ulceris hujusque conditione fomentetur pars decocto pariter summitatum Anethi, florum Hyperici, Saliæ &c. de quo, ubi de Exulceratione Hæmorrhoidum agebatur, dictum, ipsi addendo folia Sumach aut hujus Extractum, demulcendo insimul acrimoniam, Intestinum vellicantem, per insersionem ac injectionem olei hyperici: donec tumore subsidente anum reponere concedatur, methodo ex Chirurgicis haurienda.

S. D. G.

FACULTATIS MEDICÆ
IN
ACADEMIA LIPSIENSI

p. t.

Pro-Cancellarius,

D. JOHANNES Bohn/

Therap. Prof. Publ.

L. S. D.

D. e. ... R. D. ...

I Chymixæ Encomia scribere hujusque Præstantiam prolixiore sermone explicare præsentis instituti foret, in documentis argumentisque inveniendis parum laboris mihi foret consumendum: vel quod ipsa Natura rerum per infiniti numeri ac generis phænomena pro summa & infinita ejus efficacia loquatur, hancque evincant totidem experimenta per illius manipulationes observata & Scientiæ Naturalis abstrusiora hinc inde evolventia, ut à *Mesue* jamdum Chymici appellati fuerint, qui, quæ occulta sunt in rebus, manifestant, & à Nonnullo Chymico Scriptore Gallo *Chymia Scientia Naturæ ipsius dicatur*, vel quod Medici pariter de ejusdem in Arte sua insigni gloriantur usu. Quod nihilominus, quia nunc muneris mei haud reor, sufficiat binorum tantum Celebrium Scriptorum autoritas, *Matthioli* nempe ac *Libavii*, quorum Prior, in *Epistola* quadam ad *Andr. de Blau*, neminem, inquit, *Medicum absolutum esse posse, imò nec mediocrem quidem, qui in Chymia non sit exercitatus*, alter in *Præfat. nuncupat. ad Alchym.* scribit, *illum Medicum non posse dici magnum, cui Alchymia non sit magna*: nec ullum, qui, quantum inveniendis rebus Medicis, per hoc tantum seculum præstiterit hæc omnibus laudibus superior Ars, novit, aliter sensurum & plura ejus testimonia à me postulaturum confido. Sicut autem inventionem ac præparationem multorum remediorum imprimis, adeoque partis Pharmaceuticæ augmentum spectatissimum, Pyrotechniæ in acceptis ferimus, utpote per quam efficaciora ac gratiora producta aut reddita fuerunt infinita medicamentorum genera: ita nec adeo paradoxus, nec in Artis nostræ singulare Decus & Adjutorium injuri-

us videbor, si asseruero nihilominus, Chymiam Officinis intro-
duxisse, Medicis verò ac ægris obtrusisse multa præparata, quæ
ut ut præ aliis nõ majoris efficaciam sint, magno tamen labore &
sine judicio formata ac virium stupendarum laude atque titulis
decantata observantur, i.e. Chymicos aliquando magno conatu
magnas nugas egisse & adhuc agere, atque hoc quidem vel ex
pia simplicitate, vel libidine officinalia multiplicandi prurigi-
nosa, vel pro incrustandis suis minorum gentium arcanis, vel
ex gloriæ vanæ cupiditate, vel alio quodam affectu, seductos.
Censores severos illi se hæctenus gesserant Dispensatoriorum,
Galenicorum horumque præparatorum, tam simplicium,
quam compositorum, quasi iis hinc inde multæ subessent ine-
ptiæ & ignorantiam partus, ut vel ex solis *Zwelferi in Pharmaco-
pœiam Augustanam Animadversionibus* videre est: merentur
sane iidem pariter aliorum virgulam censoriam strenuam ho-
rumque processus, ut appellantur, aliquando inconcinni, vani,
illusorii & non, nisi ad tempus, carbones ac sumptus fallendos,
utiles, ut jure forsitan cum *Anton. Guntbero Billichio*, primo in-
compositarum deerrationum Chymicarum animadversore,
exclamare liceat, *nullibi magis, quam in Chymia, Chymiam*, i. e.
congrui ab incongruo separationem, *desiderari*. Jactat sepa-
randi artificium, quæ non raro summa imis miscet & antiquum
Chaos reducit, cujus opere & opera innumeræ propemodum
gravissimæque hinc inde confusiones, accuratarum separa-
tionum nomine, irreperunt atque in tantum creverunt, ut,
velut in præstigiatorum tricis apinisque ipsa jam delectet fal-
lacia. Ingens hujusmodi laborum & productorum Chymico-
rum, quibus impensa opera inutilis, sumptus frustranei & vis
agendi exilis, seu præ reliquis haud major observatur, farrago,
quæ sub dispari larva unum idemque occultat, cui tamen re-
censendæ aut excipiendæ pagellæ hæc impares existunt. Nolo
hujus loci facere totidem Salia alcalisata vegetabilium, Cardui-
benedicti, Fumariæ, Genistæ, Absinthii, Centaurii, Euphrasie,

Fœniculi, Petroselini, Ononidis, Artemisiæ, Pulegii &c. quorum unum forsân pluribus æquivaleat, aut Sal Tartari simplex, aut brevior manu ex Tartari & Nitri p. æ. paratum, succenturietur: quemadmodum supervacaneum quoque judicant catalogum salium urinosorum adeo prolixum, quo Officinæ molestantur, mecum Cordatiores, Cornu-Cervi sc. Serpentum, Bufonum, Sangvinis, Cranii & Urinæ humanæ, Eboris, Mandibuli Lucii, &c. una cum iis, quæ per putrefactionem ex herbis ac floribus hodie producuntur, pyxidibus & vasis distinctorum, odore, sapore & virtute sibi conformium, hinc Spiritu aut sale volatili salis armoniaci, unius horæ labore, compensandorum. Acido falsa potius seu Neutra & horum exuperantem numerum pensitemus, Tartari nimirum Vitriolati, Tartarifati, Nitrati, Arcani duplicati, Terræ seu Salis foliati Tartari, Lapidis prunellæ, Salis Nitri Polychrestis, Salis Febri-fugi seu Hypochondriaci ex Capite mortuo Spiritus Salis Armoniaci residui & similium. In quorum varietate equidem non vitupero illud Autorum eorum inquirendi atque inveniendi studium, viribus tamen in debellandis affectibus p. n. horumque causis, quod evidenter discrepent, mihi persuadere nequeo, dum ex unius generis partibus essentialibus, acido nempe ac lixivioso seu urinoso salibus, coagmentantur, & uniformitatem eorum ratione effectuum testatur experientia. In specie quoad Tartarum Vitriolatum, emendare ejus confectio-nem annitebantur *Tachenius* & post hunc *Viganus*, ambo Spiritui Vitrioli solutionem hujus mineralis substituentes, sicque acidum Vitrioli à particulis Venereis, sibi intertextis, (ut ipsis videbatur) magis liberantes. Verum quamvis has illorum, præparaciones cavillandi mens haud sit, an nihilominus anteponi debeant vulgari, haud apparet, nisi forsân in hoc, quod sine Spiritus Vitrioli tædiosa destillatione fieri queant: quippe dubium manet, an metallicæ substantiæ cum acido sulphuris, cui intra venas terræ nupserat, vinculum tale sit, cujus per meram præci-

præcipitationem promptius, ac per destillationem, divortium fieri possit; cum etiam ex tartaro Vitriolato Tachenii regeneratus spiritus cuprea tinctura ferramenta sibi immersa tingat. Nec, dum loco Salis Tartari fixi Spiritum seu salem volatilem, Urinæ, Cornu Cervi aut Salis Armoniaci in ejus confectione adhibet *Viganus*, multum prærogativæ suo Tartaro vitriolato conciliabit, nisi quod vulgari ac Tachenio minus amaricet, absorptum siquidem est in cunctis horum ab acido Vitrioli Salurinofum pariter ac in sale Ammoniaci vulgari. Tartarum Nitratum alii parant ex æqualibus Nitri & Salis Tartari partibus cum aqua solvendis ac simul crystallifandis; alii cum spiritu Nitri sal tartari saturant: utriusque sal falsum conficiunt, sub hac quamvis disparitate, ut posteriores Nitrum capiant, priores sal magis compositum. Atque illud quidem Nitrum verum, seu cum nativo idem esse, *Boyle* jamdum de Nitri redintegratione docuit, asserere hoc veretur *Viganus*, aut certe hæsitanter tantum concedit, ideo quod pulvis sclopetans, ex ejusmodi Nitro artificiali paratus, nullum strepitum edat: cui tamen experientia refragatur, quæ cuivis innotescet negotium tentanti, Nitrum hoc non tantum per se ad contactum carbonis rapidissime deflagrare, sed cum Sulphure & Sale tartari in pulverem redactum maxime fulminare. Tartarus Tartarifatus ac Terra foliata Tartari præ cæteris hujus generis salibus hoc peculiare eque sibi vendicant, quod in liqore frigido non minus ac calido prompte solvantur: ideò tamen virtutem medicamentosam potentiozem illis promittere haud licet. Sal Prunellæ quid præter Nitrum est? sapore enim & frigore, quo linguam ferit, stiriis, in quas per crystallifationem abit, ac deflagratione ad carbonem strepente se prodit hoc: ut proin non habeant, cur metuant hinc, quasi à falso magis, Anginosi, nec cur his adeo dissuadeat, ejus usum *Tachenius*. Ad alcali quanto propius inclinatur Sal polychrestum, tanto longius à Nitri textura recedit, utpote ex æquali portione Sulphuris ac Nitri

conflatum ; dum in sale prunellæ Nitri libræ uni Sulphuris drachma una respondebat. Sal hypochondriacum à sale communi vix differt, nisi quod penetrantius paulo: hinc ipsi Sali Armoniaco, cujus residuum, haud anteferendum.

Cinabarim Antimonii ex Mercurio Sublimato ac Antimonio paramus, eam Cinabari vulgari tutiorem atque efficaciorē credentes, ac, ne color deficiat, reiteratis sublimationibus ad rubedinem splendidiorē elevantes: quamvis non raro contingat, vani hujus splendoris causa, totum hoc concretum perdi, aut sensibilibiter imminui. e. comburi. Verum quid opus est hoc molimine hocque decomposito? dum Natura non tantum in venis subterraneis, ex simplicioribus Mercurii & Sulphuris fumis, Cinabarim format, nativam dictam, sed ex Sulphure communi & Mercurio corrente super ignem mixtis sublimare licet corpus minerale ejusdem cum Cinabari nativa & Antimonii texturæ, hinc ejusdem forsitan quoque virtutis: hætenus equidem à Medicis, quoad usum internum, neglectum ac damnatum, est sine causæ cognitione. Neque enim Sulphur illud Antimonii embryonatum Sulphure communi præstantius est, aut ullam præ hoc prærogativam habet, ut inferius ostendam, neque Mercurius in sublimato fixatus, si quam habet, malitiam deponit: sed utrobique concurrunt Sulphur & Mercurius ejusdem generis: nec in Cinabari Antimonii alia est textura ac in Nativa & Artificiali pictorum, neque partium componentium arctius vinculum, cum encheirisi facili cunctæ resolvantur in sua elementa prima; per consequens vix assequor, quæ ratione Cinabaris artificialis communis seu Officinarum unquam arsenicalis & quæ Cinabari Antimonii non sine miseranda mortalium clade substituatur, dici queat. Non enim est, quod salivationem metuant ab illa, dum in suffimigiis administrata talem moveat; præstat eandem Cinabaris Antimonii fumus, tuto tamen & cum euphoria propinatur hæc: siquidem alia facies est Cinabaris integræ, alia in fu-

mum redactæ, cujus vapor Mercurialis seu in minima divulsum Hydrargyrum massam sanguineam aliter longe exagitat, quam Cinabaris in substantia assumpta, ac ipse Mercurius currens, in majore & unciarum multarum quantitate, in Iliaca v. g. passione, absque superveniente salivatione, aliove symptomate deglutitus. De cætero vanæ & lusibus non absimiles videntur rectificatoriæ Cinabaris Antimonialis sublimationes, quibus mineum & splendens magis illi illinire tentant nitorem, cum dispendio vasorum, carbonum temporis ac ipsius sublimati, aliquando omnimoda hujus deflagratione, institutæ, & à quibus profecto, (si unicam forsan excipias) nihil puritatis, perfectionis, exaltationis aut fixationis est expectandum: cum sola mixtura Sulphuris & Mercurii currentis intra horulæ quadrantem, Neotericorum sub aquilæ nigræ nomine inventum, formata, idem omnino præstet, ac Cinabaris Antimonii toties rectificata & infantibus quoque secure satis offeratur, in fraudulentas vero nonnunquam enchirises abripiat vanæ gloriæ in exaltanda Cinabaris purpura.

O formose puer, nimium ne crede colori.

Pariter quantas nœnias sub calcinatione Antimonii cœlica, quam vi radiorum solarium, per speculum ustorium concentratorum, magna superstitione adornant, non canunt, qui sublimioris ingenii & cerebri, si non cœlestis naturæ, ἀναλόγως tamen τῷ τῶν ἄστρον σοιχείῳ, videri capiunt. Poppii siquidem, Bartholeti aliorumque est traditio, à magico hoc igne seu physica hac calcinatione Stibium pondere augeri & diaphoreticum evadere, dum culinaria multum ejus substantiæ rapiat, ad evidens quoque ponderis decrementum ac emeticam facultatem ipsi imprimat vel evolvat. Quibus equidem causam dicit Ortbelius in verbor. *Maria Prophetissa explicat.* hoc modo: *mediante hoc speculo incensorio multæ res aliæ, maxime verò res minerales austeræ fera sua cruditate per Solem exuuntur & ad maturitatem instar mellis dulcem & sanitati proficuum rediguntur:*

guntur: experientiam tamen repugnantem inventiunt, dum carbonum quoque ignis diutius aut brevius admotus calcem hanc modo vomitoriam, modo diaphoreticam, reddit, immittitur quoque per ignem superlunarem æque, ac sublunarem ejus pondus. Suspecta pariter est calcinatio Ossium, Cornuum & his analogarum partium, duriorum, dum in aqua decoquantur eadem, donec friabilia evadant: quam ideo philosophicam ajunt minus sapientes, i. e. talem, quæ Cornua, Ungulas &c. substantia sua activa, seu Sale volatili minus exuat, ustio contra ea his omnimode spoliet. Ast quæro ex his Philosophis, nonne, quod Mulierculas nostras haud latet, sub calcinatione hac immersiva ex his animalium partibus durioribus gelatina evocetur, & per viscidum hujus glutinosi extractionem, compages illorum adtritum sustinendum præparetur? quam Gelatinam Sal vol. atque oleum, seu principia illorum activa in sinu suo gerere, inde evidens fit, quod destillationi exposita easdem substantias exhalet, Cornua verò, dentes atque unguæ hac ratione decocta, seu spagyricè calcinata, si ignis examini exponantur, nihil, aut parum admodum, salis & olei deprimant, i. e. perinde fere, ac usta, se habeant, ex quibus hæc sub forma fuliginum, fuerunt propulsa. Plus subtilitatis sibi alii promittunt ex calcinatione vaporosa, si cornua nimirum similiaque capitello vasis destillatorii ita immittantur, ut aquæ, in vesica v. g. cuprea, ebullientis vapor, sicque per aliquot dies continuata destillatio intimius penetret illa & quasi decoquendo friabilia præstet. Sed falluntur etiam hi spagyrici, ac tempus cum carbonibus fallunt, dum destillans per alembicum aquositas corporibus illis mucilaginositatem pariter eluit, eamque simul per rostrum suum ad excipulum abripit, ac si in illo vasorum fastigio ab aqua ipsa excocta fuisset, tardiore tamen ac tædioso magis motu, quam evaporatione sui ad spissitudinem congruam facta reddit. Vaporosa E. hæc calcinatio eadem est cum immersiva, illa quam is difficilior, neutra earum

ustion:

ustione potior. Quam multis tempora longa fallantur nugis ab iis, qui pro amalgamandis pretiosioribus metallis fumo Hydrargyri loco corporis utuntur, in aprico est: qua suffimigatione equidem illa friabilia redduntur, horumque ramenta cum vapore Mercurii, in summitate vasis congelato, descendunt & in Amalgama coëunt, sed longo demum temporis tractu, vixque comparando momentulo illo, quod in amalgamatione immerfiva consumimus. Sulphur Antimonii inflammabile anxie hætenus anhelarunt multi, Solaris naturæ præ sulphure communi hoc esse, persuasi, eique evocando nullo pepercerunt labori, nulli tempori nullisque impensis: Ast modus id parandi, cum Oleo Vitrioli, à *Boyle* primo in *Chymista Scept.* commendatus, duplum illius stigmatis ad pondus Stibii, & quinque vel sex hebdomadam digestionem in furno calido postulat, ex mineralis verò hujus Unciis quinque sulphuris embryonati vix drachmæ duæ prodeunt; ipso adhuc ambigente alibi Autore an corporis Antimonii, an menstrui, productum sit, sufficiat, ejusdem cum Sulphure communi hoc texturæ esse.

In Spiritu Tartari parando oleum & operam perdunt frequentius Chymici, non tantum, dum festinate paulo igne Sal hoc vini essentielle in ebullitionem vasa rumpentem cogitur, sed dum libræ ejus aliquot unciaë uni illius liquoris fundendæ vix sufficiunt. Acidum eum asserunt multi, urinosum alii, quidam falsum: sed quamvis urinosi tantillum, aut falsi potius aliquid, ipsi subesse, haud inficiar, exiguum tamen hoc, & quidem phlegmaticum satis, temporis ac impensarum jacturæ vix æquiparandum erit, rebusque suis atque ægrorum efficacius prospicient, qui Spiritus salis armoniaci guttulas aliquot drachmæ hujus laticis empyreumatici substituunt. Alcalium, Tartari ejusdem imprimis, volatilisationem, postquam, ut strenuis flammis armatum Chymeram, mirus paradoxorum *Faber Helmontius*, filiis artis magno studio commendaverat, non tantum, quod Liquori Alcahest in solvendis concretis hincque e-

vocandis Sulphuribus vegetabilium atque mineralium succen-
turietur, sed obstructionibus etiam membrorum pertinacissi-
mis & profundioribus referendis maxime potens existat: quam
cœco, quæso, impetu in hujus arcani inquisitionem ac elabo-
rationem omnes ferebantur, post edita illius scripta. Sed im-
petrato nunc à diversis, vel menstruo, vel medicamento hoc,
eoque in vulgus innotescente, in vanum se laborasse cum pu-
dore fatentur omnes, experientia tandem edocti, se plus spe-
rasse de salis hujus volatilis facultatibus, i. e. nec plus præsta-
re hoc in concretorum solutione, nec in morborum Chroni-
corum extirpatione, quam Spiritum & Sal volatile urinæ, Cor-
nu Cervi, salis armoniaci, aut ex eadem cum Tartaro radice
emergens Sal fœcum vini urinosum, ex harum capite mortuo,
postquam Aqua vitæ inde destillata fuit, brevi, facilius & in
majore copia excipiendum. Levis aut nulla est disparitas inter
Antimonium diaphoreticum & hujus spumam causticam, per
Spiritus Nitri igneum in pulverem illi similem temperatam
ac congelatam: utrumque siquidem mera Antimonii calx est,
ab acido Nitri corrosi. Et prolixis nihilominus ac pomposis
circuitibus paratur Mercurius sublimatus, ex hoc cum Anti-
monio butyrum, ex Nitro spiritus, quo ex utriusque hujus li-
quoris, tanquam binorum Draconum igneorum ac venenoso-
rum, combinatione seu amplexu alexiterium ac bezoardicum
emergat sive, repetita demum spiritus Nitri, recentis semper,
colobatione ac reverberatione potentiore sufficienter mites-
cens; cum minoribus impensis, sine ullis ambagibus & intra
aliquot horas Antimonium diaphoreticum, viribus illi omni-
no par, formare liceat. Flores ex Sale Armoniaco cum Sale
decrepitato communi, sublimare contendunt Chymici, diver-
sos ab ipso Sale, cujus productum, sibi persuadentes, fixiorem
hujus substantiam à sale admixto retineri: ast hoc moliuntur
pariter sine successu & sine ratione; i. e. idem Sal armoniacum
per sublimatorium evehitur, quod antea erat, imo minoris for-

san volatilitatis, si in prima sui confectione acido minus saturatum fuerit & potiores teneat urinosum, adhuc aliquid acidi salis marini secum rapiens; hoc certo certius, à sale decrepitato nihil ejus substantiæ fixioris separari. Longe aliter res se habet cum floribus salis armoniaci, per limaturam Chalybis confectis, qui, quia multum sui acidi in hac concentrati relinquit Sal illud hermaphroditicum, simpliciores, urinosi magis ac penetrantiores, uno verbo, Sal urinosum magis, evadunt, perinde, ac si ab alcali quodam eorum fiat sublimatio; ut vel odor evincit. Si florum vegetabilium Tincturæ per phlegma Vitrioli aut quamvis acidulatam aquositatem aliquid laboris vel artis exigent, harum præparationem in præsentiarum pariter dissvaderem: quia tamen inertia potius sua se produnt, in oculos, non in viscera, non in fluida nostra, nisi per acorem menstrui, agentes imprudentiores his turbare nolo, prudentes erroris illius admonere supervacaneum duco. Credas interim, Lector Benevole, plures recensitis ex Chymicorum Officinis ad Tabernas Pharmacopœorum transmigrasse operationes ac præparationes minus necessarias, insulsas, sumptuosas, prolixas, tædiosas minusque efficaces, ut ambiguus hæream, utrum in disponendis ac emendandis Pharmacopœis prudentius agat, qui abrogare superflua ac inutilia, an qui defecto supplere, intendit.

Sed diutius his immorari prohibet, cujus gratia Schedulam hanc conscribere jussit consuetudo Nostræ Academiæ, Viri sc. *Juvenis Nobilissimi atque Clarissimi,*

DN. M. JOHANNIS JACOBI Herings/

Ligio-Silesiæ, Medic. Baccalaurei;

Qui postquam bonis literis atque artibus liberalibus animum suum ad capeffendum Studium Medicum præparaverat, in hac Nostra Academia per sexennium, quo à Professorum ac Doctorum Nostrorum ore atque institutione publice æque ac privatim pependerit, & singularem Arti huic addiscendæ navaverat operam, tantam sibi in hac comparavit tandem periti-

am,

am, quam Facultatis Nostræ Censuræ per Examina bina expo-
nere haud veritus fuit, & Publico nunc per Disputationem In-
auguralem, de *Hæmorrhoidibus Cæcis*, comprobare intendit, ut
publico omnium Bonorum applausu *Gradum Licentiatuæ* sibi
ex more vendicet. Cui Palæstræ ac Solennitati cum proximus
Veneris dies sit nuncupatus, mihi verò, ad præviam Ordinis
Nostræ submissam denominationem, à *Reverendissi-
mo, Serenissimo atq; Celsissimo Principe
ac Domino, DOMINO CHRISTIANO,*
Duce Saxoniae, Juliae, Cliviae, Monti-
um, Angriae & Westphaliae, Postula-
to Administratore Episcopatus Mar-
tisburgensis, Landgravio Thuringiae,
Marchione Misniae & utriusque
Lusatiae, &c. &c. Cancellario
hujus Academiae perpetuo, *Do-
mino meo Clementissimo, Procancellarii*
fascis pro nunc Clementissime demandati fuerint; Panegyri
huic ut præsentiam suam splendidam commodare velint *Ma-
gnificus Academiae Rector*, Utriusque Reipublicæ Patres ac nostri
Cives, Arti nostræ atque Studiis Clarissimi Domini Can-
didati faventes, ea, qua par est, observantia & affectu, i.e. quam
officiosissime, nomine Ordinis Nostræ Gratosissimi, rogo, omni-
bus autem ac singulis, quorum Benevolentiam exoravero, No-
stra ac Domini Licentiandi Studia & Officia, sine occasionis lo-
ci ac temporis exceptione, promptissima promitto atque ex-
promitto. P. P. Lipsiæ d. 4. Julii 1694.